16 Jaar, No. 46. — 's HERTOGENBOSCH. — Dingsdag 16 April 1844.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS - PRIJS
Voor de Stad. . ƒ 12.
Franco per post. ƒ 14.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents segel

De wet van den 6 Maart is een *fait accompli*. De natie heeft zorg gedragen dat zij spoedig uit het domein der bedrijvigheden werd overgebragt tot dat der geschiedenis. De tijd zal leeren of zij regt heeft zich daarover te verheugen. Wij wenschen het.

Trekken wij een' sluijer over hetgeen wij hebben gezien en vermoed, en beschouwen wij slechts de toekomst, die veel zal veropenbaren.

Sinds de leening volteekend is hebben bijna alle dagbladen eene onmiddelijke herziening der grondwet gevorderd. Zij hebben gezegd, dat de regering daartoe verpligt was, om aan de buitengewone krachtsinspanning der natie dankbaar te gemoet te komen. Zij hebben voorgesteld, om door een algemeen petitionnement aan den koning dien wil des volks kenbaar te maken.

Indien het veroorloofd ware in eene ernstige zaak eene koddige vergelijking te bezigen, dan zouden wij zeggen, dat al die fraaije plannen zooveel als vijgen na Paschen en mostaard na den eten zijn; niets meer, want zij komen te laat.

Hoe men de zaak keert of plooit, men zal altijd moeten bekennen, dat de vrijzinnige beginselen in Nederland door de groote wet van leening en heffing eene geduchte nederlaag hebben bekomen. Men moge het zich en de natie willen verbloemen, het is duidelijk, als het licht, hetwelk aan den Hemel schijnt, dat de nederlaag volslagen is, in den zin namelijk der regering.

De regering zal gaarne volmondig bekennen, dat zij der natie dankbaarheid schuldig is voor de vele op het altaar des vaderlands geofferde millioenen. Maar zij zal tevens die dankbaarheid anders begrijpen, dan wij het doen. En oppervlakkig beschouwd zal zij het regt voor zich hebben.

Het financieel vraagpunt was te gelijker tijd politiek. En wij moeten den heer VAN HALL den lof toekennen, dat hij de politieke zijde van het vraagpunt duidelijk op den voorgrond heeft geplaatst. Het is zijne schuld niet, indien men hem niet begrepen heeft.

De regering heeft die buitengewone krachtsontwikkeling der natie gevorderd, om te BEHOUDEN; dat is om de Grondwet niet te herzien, en om de gebrekkige staatsinstellingen met de daaruit voortvloeijende misbruiken te bestendigen en te versterken.

De wetgevende magt heeft dat programma beaamd, door het goedstemmen der wet, welke haar met die voorwaarde ter goedkeuring was aangeboden. En de natie heeft zich gespoed, zoogenaamd *vrijwillig*, al die millioenen te komen aanbieden, welke de regering noodig had, om haar volhardend behoud van verderf te schragen.

Is het onder zulke omstandigheden, dat men van het ministerie verwachten kan, dat het zijn systeem zal verlaten?

Heeft het dan zulken zwaren strijd gevoerd, om de vruchten van dien strijd te verhandelen op het oogenblik, dat het zegeviert? op het oogenblik dat het een massa van goud ter beschikking heeft, om daarmede, onder openlijke goedkeuring der wetgevende magt, en schijnbaar stilzwijgende toestemming der natie, iedere radikale verbetering te vermijden?

Men moet met blindheid geslagen zijn, om niet in te zien, hoe onmogelijk die stelling is, ten opzigte van een ministerie, dat niet één staatsman in deszelfs midden telt, en daarom verre staat beneden de taak, welke op de gezagvoerders der natie rust.

Neen, het ministerie is gesterkt in zijn systeem door de medewerking der wetgevende magt, en de millioenen gouds, welke de natie haar bragt; het zal daarom meer hardnekkig voortwandelen op den weg, dien het heeft ingeslagen, tot dat het door de opgeblazenheid der overwinning verblind, zich leenen zal tot gevaarlijke stappen, welke de gewaagde maatregelen tot het slagen der leening gebezigd maar al te zeer voorspellen.

Van de regering is niets te wachten dan volharding; want voor haar is de geschiedenis een boek, waarin zij niet leest. De lessen der ondervinding zijn voor haar verloren. De natie gaat derhalve een tijdvak van nieuwe teleurstellingen te gemoet, dat onder den naam van behoud niet slechts de belangen des volks, maar veeleer en vooral die van den troon op het spel zet.

Het *Avondblad van Utrecht*, dat sinds 1 Januarij 1844 in eenen vrijzinnigen en verdraagzamen geest is begonnen te schrijven, heeft in zijn nummer van den 12 April een antwoord gerigt aan ons artikel voorkomende in den *Noord-Brabander* van den 10 April. Deszelfs goedkeurig hechtende aan de meeste stellingen door ons in dat artikel geuit, vermeent het ons één enkel te moeten betwisten. » Wij kunnen niet gelooven, zegt » het, dat na het gedeeltelijk vol komen » der leening, er tot geene heffing zoude » zijn overgegaan; de *Noord-Brabander* » brengt geen een bewijs bij voor dat ge- » voelen."

De schrijver van dat artikel heeft waarschijnlijk niet gelezen, wat wij over hetzelfde onderwerp in ons nummer van den 4 April geschreven hebben. Wij vermeenen aldaar dat bewijs geleverd te hebben, en verwijzen derhalve het *Avondblad* naar dat nummer. Onze stelling eenmaal bewezen hebbende, spreekt het van zelf, dat wij die in een volgend artikel niet andermaal ten betoog opnamen. Wij zouden daardoor te kort hebben gedaan aan den eerbied welke wij onze lezers schuldig zijn.

TURKYE.

In onderscheidene provincien is de regeringloosheid ten toppunt gestegen. De Albanezen doortrekken het land in alle rigtingen, en plegen overal de schromelijkste gruwelen. De christenen zonder verdediging, aan dit woeste soldaten gespuis overgeleverd, roepen te vergeefs de bescherming der Turksche overheden in. Tot heden is door de regering niets gedaan om de ongelukkigen tegen de aanvallen hunner vervolgers te beschermen, doch volgens brieven uit Constantinopel zou de Porte eindelijk uit hare werkeloosheid ontwaken, en weldra troepen afzenden om die ongehoorde buitensporigheden te doen ophouden.

De vertegenwoordigers der Europesche hoven hebben onlangs eene levendige belangstelling voor de christenen van Syrie aan den dag gelegd. Waarom handelen zij nu niet evenzeens voor die van Europisch Turkye, welke tot nog toe genoodzaakt zijn geweest hun leed in stilte te verduren, en welke tot niemand hunne toevlugt kunnen nemen, om zich van de droevige gevolgen van een verfoeilijk juk te bevrijden. Hopen wij dat de gebeurtenissen waarvan Macedonie en de aangrenzende gewesten thans het tooneel zijn, eindelijk de oogen van de afgezanten der groote Mogendheden zullen openen, en dat zij aan al de christenen van het Oosten gelijke bescherming zullen verleenen.

AMERIKA

De kamer der vertegenwoordiging van de vereenigde staten heeft met eene meerderheid van tien stemmen besloten, zich in geheim comité te vereenigen tot onderzoek der bill betrekkelijk de

inbezitneming van het grondgebied van Oregon. De senaat had den 23 Maart nog geene uitspraak in die zaak gedaan. In die vergadering heeft de Whig-partij de bovenhand, en het is bij gevolg meer dan waarschijnlijk, dat het besluit van het kongres daar gekraatst zal worden.

— De sluiting van een traktaat tusschen Texas en het Amerikaansche gouvernement, waarvan wij in ons vorig nummer spraken, wordt bevestigd. Ook over dit punt, verwacht men van de beide kamers een geheel tegenovergesteld besluit. Aan de bekrachtiging van het traktaat door het kongres, wordt niet getwijfeld.

ZWITSERLAND.

De hoogleeraar Schleniger is eindelijk bij vonnis der arrondissements-regtbank van Baden volkomen vrijgesproken en op vrije voeten gesteld. Bij hetzelfde vonnis is de regering veroordeeld in de kosten der procedure en tot betaling eener schadevergoeding aan den vrijgesprokenen van drie franks voor iederen dag van zijne gevangenschap. Dit is eene vrij geringe vergoeding voor eene gevangenschap doorgebragt in de strengste afzondering in eene dier afzigtelijke hokken, welke gewoonlijk slechts tot verblijf strekken van boeven, die zich aan de grootste misdaden hebben schuldig gemaakt. En welke was dan toch de misdaad waarvan men hem beschuldigde? Het was zijn talent geleend te hebben ter opstelling eener *eerbiedige petitie* der Katholijke gemeenten van het kanton Argau, betrekkelijk de toekomstige bestemming der goederen toebehoorende aan de geweldadig opgeheven kloosters, en dit onder het geleide van een konstitutioneel verdrag, hetwelk het regt van petitie, zonder het minste voorbehoud erkent en waarborgt. De regering van Argau had het gebruik maken van dit regt herschapen, in de misdaad van *hoog verraad*, strafbaar met den dood. Zij was echter niet voornemens om haren Protestantschen haat zoo verre te drijven, om het hoofd des beschuldigden te eischen. Voor het oogenblik vergenoegde zij zich, dat den heer Schleniger zijne vrijheid was ontnomen en hij zoodoende belet werd de zittingen bij te wonen van den grooten raad waarvan hij lid is, en zijne moedige stem te verheffen tegen de plundering van de eigendommen der Kerk. Die uitslag is waarlijk niet te duur gekocht met 50 of 60 franks, welke de Staat hem spottenderwijze als vergoeding voor zijn lijden zal te betalen hebben.

ENGELAND.

LONDEN 10 April.

De heer O'Connell is den 7 April met vijf zijner vrienden, die, even als hij, schuldig aan zamenspanning verklaard zijn, te Cork, in Ierland, aangekomen. Er zou aldaar een groot gastmaal ter eere van deze veroordeelden, zoo als zij zich zelven noemen, gegeven worden, waaraan 800 personen deel zouden nemen. O'Connell toont zich, na zijnen terugkeer uit Londen, even vurig voor de intrekking der unie tusschen Groot-Britannie en Ierland als te voren. Hij heeft aangekondigd zich te zullen verzetten tegen de wet tot uitbreiding van het kiesregt in Ierland, die onlangs van de zijde van het ministerie Peel bij het parlement is ingediend. Op zijnen wenk worden thans reeds volksvergaderingen in Ierland tegen deze wet gehouden, die echter met het kennelijke doel is aangeboden, om de Ieren ten minste op een punt tevreden te stellen.

— Het is voor de eerste maal na verloop van vijf en negentig jaren dat de 3 pCts. gekonsolideerden *à pari* zijn behandeld, en te regt besluit men uit deze rijzing, die twintig jaren geleden iedereen ongeloofelijk zou zijn toegeschenen, tot den gunstigen toestand des Lands en de toeneming van het openbaar krediet.

PORTUGAL.

De vesting Almeida had zich den 30 Maart nog niet onderworpen. De belegeraars hadden dien dag met het bombardement een begin gemaakt. Wij twijfelen niet of de eerst volgende post uit Lissabon, zal ons de tijding der overgaaf medebrengen.

SPANJE.

MADRID 4 April. Ondanks het regen en het slechte weder zijn Hare Majesteiten en de Infante om 4 ure te voet van het paleis gekomen, om de zeven statien te bewandelen. De stoet was ontzagwekkend en talrijk. Gedurende de gansche plegtigheid heerschte de volmaakste rust, en de stichtendste godsvrucht. De Vorstinnen waren ten 7 ure op het paleis teruggekeerd.

Eene ontzaggelijke menigte beschouwde met stillen eerbied het heilzame voorbeeld door de koningin aan het volk gegeven. Sedert lang was men niet meer gewoon de vorstelijke familien de openbare plegtigheden der goede week, te zien bijwonen. Doch heden buigen de magtigen der aarde hunne hoofden voor de Goddelijke Majesteit, even als de minste hunner onderdanen. Verheven voorbeeld! hetwelk niet zonder uitwerking zal blijven op een volk, hetwelk van natuur de deugd bemint, en hetwelk voor zijne Godsdienst en voor zijne Koningin met de vurigste geestdrift bezield is.

(*El Castellano.*)

FRANKRIJK.

PARIJS den 10 April.

De abt Kombalot heeft zich gisteren vrijwillig als gevangene in St. Pelagie laten opsluiten.

— De heer Reine, lid der kommissie, opgerigt om het fransche protektoraat op de Gezelschapseilanden te doen eerbiedigen, en die den konter-admiraal Dupetit-Thouars als vleugel-adjudant steeds op zijde is geweest, is alhier aangekomen, als overbrenger van vele belangrijke stukken en lange rapporten van den heer Dupetit-Thouars, aangaande de in bezitneming van Otaheite. Men zegt dat de heer Reine eene lange konferentie met den Minister van Marine heeft gehad.

— Toen voor eenige dagen eene spaansche visscherschuit Negret, op de kust van Marokko gelegen, naderde, is een der personen van het scheepsvolk door een vuurwapen, dat een Arabier van de kust op hem loste, gedood. Dit is dus weder eene nieuwe beleediging, Spanje door Marokko aangedaan.

— Slechts zes fransche aartsbisschoppen hebben tot heden over de universiteits-kwestie het stilzwijgen bewaard; het zijn die van Auch, Bordeaux, Avignon, Aix, Bourges en Besançon. Doch men verzekert ons dat zij gereed zijn om het voorbeeld hunner ambtgenooten te volgen.

— *L'Univers* deelt een zeer treffend stuk mede. Mgr. de kardinaal bisschop van Arras, vermeend hebbende zijne talrijke reklamatien ter zake van het wets-ontwerp tegen de vrijheid van onderwijs niet te moeten wereldkundig maken, was beducht, dat zijne geestelijkheid hem van onverschilligheid in die gewigtige zaak verdacht zou houden; en eene dergelijke verdenking met zijne bisschoppelijke eer strijdig oordeelende, heeft de kerkvoogd het niet beneden zich geacht, zich te regtvaardigen. Het is dan met dit doel dat de eerwaardige herder aan de pastoors van zijn bisdom eene cirkulaire heeft gerigt, waarin hij zijn gedrag blootlegt en het wets-ontwerp als vijandig voor godsdienst, familie en maatschappij afschildert. Het is onmogelijk, onder een beschaafde en eenvoudige vorm, eene bittere satire tegen de handelingen van het ministerie te schrijven.

— Het rapport van den Hertog de Broglie, over het ontwerp van het lager onderwijs wordt met ongeduld te gemoet gezien. Het schijnt zeker dat de talrijke memorien der bisschoppen, het werk van den rapporteur aanmerkelijk hebben doen wijzigen.

— *L'Univers* deelt de aanmerkingen van Mgr. den bisschop van Rodez mede. Z. Eerw. stemt en geheel en al overeen, met die welke de overige bisschoppen met zooveel juistheid en wijze gematigdheid hebben doen gelden.

— Het *Journal du Havre* deelt berigten uit Taiti mede. Het schijnt dat de gouverneur-generaal dadelijk na zijne aanstelling met ernstige moeijelijkheden heeft te worstelen gehad, welke hem, door op het eiland gevestigde franschen berokkend werden. De gouverneur heeft die onruststokers eindelijk verdreven. Een van hen wordt weldra in Frankrijk verwacht en men zegt dat hij besloten heeft, zijne klagten aan den staatsraad in te dienen.

— De republiek Haiti is aan burgertwist ten prooi. Op sommige punten van het eiland heeft bloed gestroomd, en het is niet dan met vele moeite dat het der regering gelukt is, de orde te herstellen. De zwarten zijn zoodanig op de mulatten verbitterd, dat men deze laatsten heeft moeten aanraden, het noordelijk gedeelte te verlaten; dezen raad hebben zij opgevolgd, en zijn naar Porte-au-Prince geweken. Eene der voornaamste bezwaren, met welke de nieuwe republiek te kampen heeft, is dat iedereen zijn deel aan het gezag wil hebben. Dit belemmert geheel en al de werking der konstitutie, en verklaart den tegenstand welke zij op verschillende punten ontmoet.

NEDERLAND.

De Minister van Finantien brengt bij deze ter kennis van het algemeen, dat er, te beginnen met den 1 Mei aanstaande eene nieuwe gelegenheid tot briefwisseling per post (buiten de reeds bestaande), tusschen de steden Amsterdam, Haarlem, Leyden, 's Gravenhage, Delft en Rotterdam, zoo onderling als over en weder, zal worden geopend.

Deze dienst, waartoe, ter bespoediging, van den trein van den Hollandschen Spoorweg zal worden gebruik gemaakt, ofschoon de brieven steeds blijven zullen onder bewaring van beambten der postadministratie, die met de overbrenging worden belast, is zoodanig geregeld, dat er in elke der voormelde steden voortaan gelegenheid zal zijn om tweemalen in 24 uren over en weder brieven te ontvangen en te verzenden. Voorts om in iedere stad met de gewone avondpost de brieven van de nieuwe dagpost te kunnen beantwoorden, en omgekeerd zoo veel mogelijk, terwijl overigens de brieven van de dagpost in alle steden met den meesten spoed na derzelver aankomst, en wel te Amsterdam nog vóór beurstijd, zullen worden uitgegeven.

Tevens is, in verband met dezen maatregel, het tijdstip van de expeditie der brieven voor de nacht-post tusschen de bedoelde steden nader bepaald, in dier voege dat ook daar, waar zulks niet reeds in dit oogenblik plaats vindt, de ongefrankeerde brieven nog tot 9 ure des avonds ter verzending zullen worden aangenomen.

Eindelijk zullen de direkteuren der respektieve postkantoren het publiek nader bekend maken met hetgeen waarop in elke stad meer bijzonder door de belanghebbenden zal te letten vallen.

— 's GRAVENHAGE den 12 April. Men meent te kunnen verzekeren dat dezer dagen door Z. M. besluiten genomen zijn, houdende eenige promotien en pensioneringen bij het wapen der infanterie, en wel dat, onder anderen, bij die besluiten elf luitenants tot kapitein, en vier kapiteins tot majoor zouden bevorderd zijn, alsmede dat aan een gelijk getal majoors het pensioen zou zijn verleend.

ROTTERDAM den 12 April. Zijne keizerlijke Hoogheid de russische Grootvorst Trons... is gisteren avond uit 's Gravenhage weder alhier aan-

gekomen is, nu in het *Hôtel des Raysbos* te zijn afgestapt, heden nacht ten twee ure, met dezelfde stoomboot waarmede Hoogstdezelve gearriveerd was, naar Biberich teruggekeerd.

APPELDOORN, 12 April. Men meent te weten, dat het Loo in den aanstaanden zomer door vele leden van het Koninklijke Huis zal worden bezocht.

De boerderij in het Park toebehoorende aan H. K. H. Prinses Albert, en voor rekening dier Prinses gedreven, Hondsrade, zal ophouden te bestaan, en het vee dezer dagen worden verkocht.

Mengelwerk.

Aan alle landgenooten.

De heer SASSE VAN YSSELT is bezweken ten gevolge zijner laatste redevoering, in de vergadering der Staten-Generaal op den 20sten Februarij jl. gehouden. Dit is een zoo rampzalig einde, dat de publieke opinie niet genoeg op hetzelve opmerkzaam kan gemaakt worden. Of is de volksvertegenwoordiger niet *groot* te noemen, die zoo voortreffelijk zijne roeping begreep; die zoo getrouw was aan zijne staatkundige pligten, dat hij, reeds onder eene hevige kwaal lijdende, *alles* waagde, om nog eenmaal zijne waarschuwende stem te doen hooren. Aan de gevolgen van deze overspanning van krachten, aan die van eene al te overdrevene gemoedsbeweging, door het hevige, hartstogtelijke gevoel, dat den edele bezielde, voortgebragt, is de kwaal verergerd, verergerd tot aan den dood.

Hoe heerlijk, hoe groot, hoe verheven heeft zich de staatsman, de man des volks, in zijne laatste handeling vertoond. En dat zijne stem zuiver uit het gemoed kwam, dat dezelve alleen sprak om het heil des lands, — daarvan getuige bovenal die overmatige geestdrift, welke hem het leven kostte. Ware het niet voor Nederland te wenschen, dat er vele zulke staatslieden aanwezig waren, dat men in de landsvergadering sprak, niet alleen met het hoofd, maar met het hart; en dat dit hart nimmer voor andere belangen dan die des vaderlands klopte? Maar, helaas, wij weten hoe het gaat bij velen van onze bastaard vertegenwoordiging.

Maar gij, die met den ontslapene instemdet, en ook gij, die, zonder in te stemmen, toch zijne groote hoedanigheden moest bewonderen, — vereenigt gij u allen om zijn graf; het is hier niet om den opposant der regering hulde te betoonen, maar het is, omdat *allen* in SASSE VAN YSSELT moeten zien, dat bij hem, boven *alle* belangen, het belang des lands nog bovendreef. Opregte, diepgevoelde vaderlandsliefde, — deze wil ik slechts in hem vereerd hebben. Deze moet meer, nog veel meer aangekweekt worden, alvorens er in ons land iets goeds van den publieken geest te wachten is. Hulde vooral aan den braven en talentvollen burger, en toch ook aan den staatsman; wie kan het mij tegenspreken, dat de woorden eens stervenden eenen grooten indruk blijven maken, op den geest, in zulk eenen toestand dikwijls eene ver vooruitziende magt bezit. Het eeren zijner staatkundige beginselen wil ik overigens, laten aan die waardige burgers in en buiten de Kamer, die eveneens denken als de overledene dacht, doch eene hulde aan SASSE VAN YSSELT als burger, als vaderlander, — dit is de taak van allen, ja zelfs die der regering, zoo deze het in gemoede *wel* met den staat meent.

Laten wij dus hier een zoo dikwerf in naburige landen gegeven voorbeeld opvolgen; laten wij ons eerst om het graf scharen, *allen* zonder onderscheid, en dat later, door bijeen te brengen penningen eene eerzuil, een gedenkteeken worde opgerigt voor hem, aan wien de behartiging des vaderlands zoo noodlottiglijk het leven kostte.

Ik stel dus voor aan de geachte redaktie der *Arnhemsche Kourant*, om eene inschrijving, ter eere van *ware vaderlandsliefde*, van *staatkundige goede trouw*, van *uitblinkende talenten tevens*, te openen, en om het goede doel zoo veel te beter te bereiken, tevens te bepalen, dat geene deelneming voor meer dan één gulden, voor minder dan vijftig cents zal kunnen zijn.

Een burger van den staat.

A., 23 Maart 1844. (*Arnh. Kt.*)

Het brood der armen.

Door de drukte der polemiek over de groote wet, hebben wij het ondernomen verhaal moeten onderbreken, dat wij hier laten volgen. Het is de Geschiedenis der aardappelen teelt in Frankrijk. Antoine Auguste Parmentier, was, door een offer van kinderliefde arme apothekers leerling geworden, opgestegen tot den trap van ervaren apotheker bij het fransche leger. Zijne moedige menschlievendheid deed hem op het slagveld in *handen der vijanden* vallen, en gaf aanleiding tot het geen wij hier laten volgen:

De artsenijkunst en de apothekers moesten eene groote rol spelen in het leven van Antoine. Toen hij te Frankfort aan den Mein kwam, verkreeg onze krijgsgevangene de groote gunst van zijn verblijf te mogen houden in de bijzondere woning, welke het hem behagen zou te kiezen. Antoine betrok het huis, dat is te zeggen, de werkplaats van den beroemden Meyer, den eersten apotheker der stad en een der voornaamste scheikundigen van geheel Duitschland. In de gewoonlijke etens uren begaf Antoine zich naar eene kleine kamer, om er brood te eten en water te drinken.

Eens verzocht Meyer zijnen gast en kweekeling als vriend aan zijne tafel te komen ontbijten. Antoine nam de uitnoodiging aan.

De dochter van mijnheer Meyer, mejufv. Margeriet, welke den franschen gevangene had onderscheiden, bevond zich aan tafel.

Antoine bemerkte op zijn bord, eene soort van aardachtige blaas, die hij nog niet van smaak kende en waarvan het eenig gezigt hem eensklaps eenen bijzonderen tegenzin inboezemde.

— Wat scheelt u? M. Antoine vroeg hem Meyer.

— Ik heb eenen afkeer van hetgeen ik op dit bord zie.... Wat is het toch voor spijs die gij mij gediend hebt, en dat mij tegenstrijdt? ...

— Aardappelen.

— Aardappelen!... In Frankrijk gebruikt men die niet, dan om de zwijnen te mesten.

— In Duitschland teelt men ze om de menschen te voeden, en dat is beter.

— Hebt gij vergeten M. Meijer, dat deze aardappelen eenmaals melaatschheid veroorzaakten?

— Ik herinner mij deze dwaasheid gelezen te hebben in de boeken der zestiende eeuw, maar ik weet dat zij het volk voeden. Gij die een geleerde Franschman zijt, M. Antoine, gij moest een onfeilbaar middel in Frankrijk invoeren, om uwe armen te beletten van honger te sterven!

— Waarlijk!

— Doe uw best.

— Ik zal mijn best doen.

— Beloof het mij op uwe eer, M. Antoine, en op uwe liefde voor het menschdom!

— Ik zweer het u.

— God zij geloofd!... Ik heb van daag eene goede daad begonnen, die gij vroeg of laat in uw vaderland zult volbrengen.

Antoine woonde zes weken in het huis van den apotheker Meijer, hij ging voort met de scheikunde te bestuderen: hij at alle dagen aardappelen, zonder melaatsch te worden.

De genegenheid van Antoine voor Margeriet, kon niet ontsnappen aan de vaderlijke waakzaamheid van den ouden Meijer; de gevangene had slechts een woord te zeggen, om van zijne toegenegenheid eenen winkel te verkrijgen, die goed beklant was, een onmetelijk fortuin en de hand van Margeriet; maar terzelfder tijd, werd hem de vrijheid teruggegeven; hij herinnerde zich zijne moeder, hij wil zijn vaderland wederzien; hij vergat den rijkdom, het geluk, en hij verkoos daarvoor het werk zijner familie, en misschien de armoede, die hem in Frankrijk wachtte.

In 1766 leefde Antoine te Parijs, en was onder apotheker in het koninklijk gasthuis der Invaliden. Op eenen morgen van het jaar 1771, ontving Antoine per post, het programma eener vraag over de ekonomie publique, voorgesteld door de Akademie van Besançon. Het voorstel was, eene aanmerkelijke belooning te verleenen aan dengenen, welke het middel zoude uitvinden, om het gebrek aan levensmiddelen te voorkomen, met het meel van het koorn te vervangen door eenig nieuw geschikt voedsel.

Antoine had naauwelijks, deze waarlijk nationale vraag gelezen, toen een zakkedrager met zijnen voet tegen de deur van zijne werkkamer stiet; de man zette op het tapijt der kamer, eenen grooten zak en eene zeer groote mand af; en zeide hem, terwijl hij het zweet afdroogde: Mijnheer de Apotheker, hier zijn drogerijen uit Duitschland, welke de postwagen van het Noorden aan uw adres heeft mede gebragt. Het deksel van de mand opligtende vond Antoine in het stroo een briefje, waarvan hij het geschrift herkende, en dat slechts deze woorden inhield:

» Gij hebt misschien Margeriet vergeten, maar ik herinner mij aan u en aan de beloften die gij ons te Frankfort gedaan hebt, op uwe liefde tot het menschdom. Ik zend u eenen zak en eene mand met aardappelen, gij zult dit kostbaar zaad werpen in eenige vruchtbare plaats, in de heide, *Bovendien* gij zult goed vinden en vervolgens als de oogst daar zijn, zult gij ze aan de armen van uwe kennis uitdeelen, ter gedachtenis van Margeriet. «

Van dit oogenblik af besloot Antoine, minder door woorden dan door nuttige gevolgen te antwoorden, aan het programma der akademie van Besançon, hij bevverde zich dus, in eenen vierkanten hoek van den tuin der Invaliden, de aardappelen te pooten, die hem zoo gevallig hadden aan de herbergzame tafel van Meijer, en van dezen dag af te rekenen, begon voor hem al het lijden, al de wisselvalligheden van den uitvinder.

Antoine vervoegde zich bij de ministers; maar de staatsmannen van dat tijdstip worstelden tegen de deficits der financien, tegen de vorderingen der staats-omwenteling gezinde wijsbegeerte, Antoine klopte aan de deur der geleerden, der bezuinigers, en der wijsgeeren, maar alle deze groote mannen spraken hem te gelijk over de koorts, over de melaatschheid, over eene menigte ernstige kleinigheden...

En wat vreemd schijnen moet, het volk zelf, het volk, dat hij wilde voeden verontwaardigde zich, in weerwil der ellende en van het gebrek tegen dezen dwaze, die het voedsel der menschen meende te vinden, tot in den etensbak der dieren.

Eindelijk waagde het Antoine, zich in het paleis van den koning van Frankrijk te vervoegen. Lodewijk XVI hoorde zonder spot en zonder ontsteltenis den zedigen menschenvriend aan, die hem met eene eenvoudige verklaring het onfeilbaar middel het verwonderlijk voorregt voorstelde, om het dagelijksch brood aan alle ongelukkigen van zijn koningrijk te geven.

Op uitdrukkelijk bevel des konings, verkreeg hij de tijdelijke vergunning van vier en vijftig morgen vruchtbaar land, in de uitgestrekte vlakte der Sablons te beteulen. Eenige maanden na zijn officieel gesprek met Lodewijk XVI, bood zich de apotheker van het hotel der invaliden op eenen in het paleis

van Versailles aan; een teeken van zijne majesteit verpligte het geheele hof, om voor den weldoener des volks te buigen, Antoine zeide aan den Koning, terwijl hij hem de bloemen toonde, die hun gelijke niet hadden, in de broeikasten of in de tuinen des konings.

— Sire, de bloem is ontloken, de vrucht zal volgen, hoop ik. De ongelukkigen zullen niet meer van honger behoeven te sterven, tot eeuwige roem van uwe koninklijke wijsheid.

— Mijnheer antwoordde hem de vorst, met eene ontroerde stem, Frankrijk zal u bedanken, omdat gij het brood der armen gevonden hebt.

Lodewijk XVI droeg tot des avonds in zijn knoopsgat een der bloemen, die hij uit de handen van Antoine had ontvangen, de prinsen, de edellieden, de ministers, haastten zich, het voorbeeld van den vorst te volgen; men ging bloemen plukken in de vlakte der Sablons, en het kruis van den H. Lodewijk werd eenen geheelen dag vervangen, door het koninklijke orde van den aardappel, volgens de geestige uitdrukking van Mevr. de prinses van Polignac.

Des anderen daags sprak men in geheel Parijs en weldra in geheel Frankrijk niet meer, dan van M. Antoine-Auguste Parmentier! — Parmentier verscheen in den schouwburg, in de loge des konings, tusschen Lodewijk XVI en de koningin Maria Antoinette; hij werd begroet door de grootste dames van het hof, toegejuicht door het volk, bezongen door de dichters, en hij had de eer aan de tafel van Franclin te dineren. In het midden van dezen maaltijd, van schrandere geesten, geleerden en wijsgeeren, nam een gast zijnen beker en den held van het feest aanschouwende, zeide hij: Aan Parmentier, de dankbare aardappelen!

— Gij vergist u, Mijnheer, riep Franclin op zijne beurt, gij wildet zonder twijfel zeggen: aan Parmentier, het uitgehongerde dankbare volk?

Het volk begaat somtijds zonderlinge onregtvaardigheden: het herinnert zich aan de groote verwoesters der menschen en der wereldsche zaken, het kent de geschiedenis van al de beroemde vergiftigers, van al de moordenaars die, met de wapens in de hand rouwtooneelen gemaakt hebben. Welnu, het volk der steden en dorpen eet elken dag het *brood der armen* van Parmentier, zonder den naam van den vriend van het volksminnend vernuft te kennen, welke hem hetzelve heeft gegeven.

Allerlei.

Hoe men elkander weder vindt!

Den tweeden dag van den slag van Leipzig, ontmoette de luitenant der infanterie Servatius, den kapitein der jonge garde Parquin. Beide begaven zich naar hun aangewezen bivouak.

— Hebt gij iets te eten? Vroeg de kapitein aan Servatius.

— Niets, kapitein, dan kommiesbrood en een slokje rum. Kan ik u met iets daarvan dienen?

— Ik dank u. Is dat alwat gij hebt? kom dan bij mij soupeeren, en ik verzeker u, gij zult smullen.

Een uur later, was luitenant Servatius niet weinig verwonderd zich op een naar behooren klaar gemaakten haas te zien onthalen.

— Waar hebt gij toch dat lekkere hapje opgedaan? vroeg de luitenant.

— De snaak kwam geheel zonder erg langs mijne kompagnie geloopen, en mijn fourier schoot hem, onder het hevigste vuur van den vijand, neder," kapitein, riep hij, dat zal een heerlijk souper geven."

— In dat geval, zou het wel passen, dat de zakkenne fourier ons kwam helpen........

— Hij zou ook gekomen zijn, hernam Parquin, indien een vijandelijke kogel niet zoo onbeleefd ware geweest, om weinige oogenblikken daarna, het hoofd van den armen drommel meê te nemen. Ik erfde den haas, en ofschoon hij mij heerlijk smaakt, na zulk eenen heeten dag, zou ik nog veel meer in mijn schik zijn geweest; als onze fourier van de partij had kunnen zijn.

Na dit souper zijn de jaren vervlogen, en de twee kameraden hebben hunne loopbaan vervolgd, welke hen tot een zeer verschillend levenslot geleid heeft; de Kapitein Parquin, laatst majoor en bataillons-kommandant, is staatsgevangene te Doullens, ter zake van medepligtigheid aan de expeditie van Prins Napoleon te Bologne, en de gewezen luitenant Servatius voert het bevel over de brigade gendarmerie, welke met de bewaking der staatsgevangenen van Doullens, belast is.

BETALING VAN PENSIOENEN.

OVER HET EERSTE KWARTAAL VAN 1844.

De Administrateur van 's Rijks Schatkist in de provincie *Noord-Braband*, adverteert de belanghebbenden, dat de betaling van Pensioenen over het eerste kwartaal dezes jaars, een aanvang zal nemen ten zijnen kantore, op Maandag den 1 April 1844, van des morgens 9 tot 12 uren, (uitgenomen Zon- en Feest-dagen); wijders worden de belanghebbenden herinnerd, dat de betaling over bovengenoemd tijdvak, niet langer zal open gesteld zijn, dan tot den 30 Junij 1844.

's Bosch den 30 Maart 1844.

De Administrateur voornoemd
L. J. A. DE LA COURT.

Advertentien.

* * Een BAKKERSKNECHT, oud 27 jaren, van de R. C Godsdienst, de Affaire vooral ten platten lande, volkomen kundig, zag zich gaarne als zoodanig, ten spoedigste geplaatst. Ter bekoming van nadere inlichtingen vervoege men zich met franco brieven onder lett. A bij den Uitgever dezer.

NEDERLANDSCHE GAZ-VERLICHTING.

Diegenen, welke verlangen te concurreren tot het bekomen van uitsluitend regt, afzonderlijk in de steden *Breda, Geertruidenberg, Willemstad, Maastricht, Roermond, Weert* en *Sittart*, voor den verkoop van HALLO GAZ en TOESTELLEN dienende tot GAZKAARS, GAZLAMP en de STRAATVERLIGHTING kunnen zich daartoe, immers spoedig aanmelden, aan de FABRIEK en GROSSIERDERIJ van den Heer HALLO te *'s Gravenhage*. Brieven franco.

* * Bij G. T. N. SURINGAR te *Leeuwarden*, is van de pers gekomen:

HET LEVEN EN BEDRIJF VAN O'CONNELL, DEN IERSCHEN VOLKS-LEIDER;

benevens zijn *Gedenkschrift aan de Koningin van Engeland*. Door E. A. MOREARTY. Een deel in groot 8o. Met portret van O'Connell. . . . f 2,40.

Voorts eene *Nieuwe uitgave* van een twaalftal verhalen van FENNA MASTENBROEK, door deze veelgeachte schrijfster uitgegeven onder den titel van:

LECTUUR VOOR VROUWEN.

Twee deelen in gr. 8o. Met nieuwe Vignetten. . . . f 4,80.

VOOR LIJDENDEN EN TREURENDEN.

Bijdrage tot Bevordering van Levenswijsheid en Levensvreugde, in Voorbeelden. Naar het Hoogduitsch van *Dr. H. B. WAGNITZ.* Een deel in gr. 8o., ingebonden in heel moiré. . . . f 3,75.

PROSPECTUS

VAN EENE NEDERDUITSCHE UITGAVE VAN HET

Handboek der Oogheelkunde,

VAN

Professor CHELIUS.

Uitgegeven in Twee groot Octavo Boekdeelen. De INTEEKENING staat open tot aan het einde dezer maand.

* * De VENNOOTSCHAP ingevolge notariële acte in dato 14 Mei 1839 tusschen den ondergeteekende en zijne Broeders en Zusters, onder de firma van **M. Priems** gedreven geweest, bij onderhandsche acte gedateerd den 31 Januarij 1844 met onderling goedvinden ontbonden zijnde, zoo wordt daarvan mits deze aan de belanghebbenden en begunstigers dier firma kennis gegeven, alsmede dat de ondergeteekende uitsluitend met de likwidatie der nog loopende zaken van gezegde VENNOOTSCHAP belast blijft en dat hij te rekenen van 1 Februarij jl. het Handel en Commissie vak in HUIDEN en LEDER voor eigene rekening heeft opgenomen en daarmede blijft continueren.

Tevens belast hij zich met de incassering van WISSELS, ASSIGNATIEN etc. en verbeelt dat hij door eene exacte en civiele bediening zal trachten zich het tot heden genoten vertrouwen te blijven waardig maken.

Waalwijk 13 *April* 1844.

M. PRIEMS.

HANOVER OF ZINKENSNUIF

van de ERVEN ls. LEON, te 's HAGE

Deze zoo zeer alom gezocht wordende Snuif, van eene aangename geur, waarvan de bestanddeelen, zoo bij het Ministerie van Binnenlandsche zaken, als bij de Provinciale Geneeskundige Commissie te 's Hage, bekend zijn en welke Snuif daarenboven door de bevoegde Autoriteit te Kleef is onderzocht en goedgekeurd, overtreft zoo verre het doel van alle andere Snuiven, namelijk DE OPLOSSING VAN VERSTOPPINGEN IN HET HOOFD, dat dezelve met regt tot dagelijksch en algemeen gebruik mag worden aanbevolen.

Gemelde Snuif is thans, behalve bij de Vervaardigers te 's Hage, bij hunne Correspondenten in de voornaamste Steden van ons Land, à 40 cents in een pakje van 1 Ned. Ons, à 20 cents in een pakje van een half Ned. Ons, en in vele Winkels ook bij het Lood, verkrijgbaar gesteld, als zijnde voor NOORD-BRABAND: 's Bosch, de Heeren *E. Lion en Zonen*, boekhandelaars; te Bergenopzoom *J. C. Verkouteren*, boekhandelaar; Breda, de Wed. *H. van Doorn*; Geertruidenberg, *G. C. Hooft*; Gemert, *J. Hoes*; Heusden, *L. Veerman*; Liempde, *E. van de Sande*; Oss, *J. J. de Louw*; Tilburg, *A. van der Voort*; Waalwijk *J. van der Lee*; en Zevenbergen, *J. van Steen*.

Voor GELDERLAND: Arnhem, *A. G. Klaasen*; Bommel, *J. H. Mysberg*; Doesburg, *D.* en *H. Wimerink*; Harderwijk, *Uitenhage*; Kullenburg, *W. Hudig*; Nijmegen, de Wed. *Herwyer*; Nijkerk, *A. van der Elter Adr.*; Rheenen, *van Ingen*; Wageningen, *H. Meyer*; alle handelaren in Tabak en Snuif; Thiel, *C. Campagne*; en Zutphen, *J. C. Oeffeman*, boekhandelaars, enz.

Ter voorkoming van alle misleiding, worden de gebruikers dezer Snuif verzocht, zoo op het adres van de Vervaardigers op ieder pakje te lezen, als op dat der Correspondenten te letten, daar gemelde Snuif wordt nagemaakt in pakjes van genoegzaam denzelfden vorm geslagen en met dezelfde kleur van papier omplakt.

Beurs van Amsterdam.

Heden, Zaturdag 13 April 4½ ure.

W. S. 2½ pCt. 60 1/16, 61 1/8, 1/16, 61. Dito 5 pCt. 100¼, 3/8. Synd. 4½ pCt. 98, 97¾. Dito 3½ pCt. 85¾, 7/8. Handelm. 148½. Oost. Ir 5 pCt. 100¼, 1/16. Nieuwe 3 pCt. 76, 75¾. Rijn Spoorw. 103¾. Aand. Holl. Spw. 95½. Ard. [illegible] p. st. 21 3/8. Dito 3 pCt. 37½, 5/8. Port te L. 2½ pCt. 47. Oude Russen 106[illegible]. Dito 4 pCt. 90[illegible]. Enk. Bl. Grieken [illegible]. Onbep. Dito [illegible].

Gedrukt bij D. A. A. DE ROOIJ.